

Važno je znati

Biti digitalni građanin u digitalnome svijetu znači imati prava, slobodu, dužnosti i odgovornost. Po tome se digitalni svijet ne razlikuje od fizičkoga svijeta u kojemu roditelji poučavaju svoju djecu. On je zapravo postao još jedan važan socijalni kontekst u razvoju djece koji postoji usporedno s obitelji, vršnjacima i školom. Za djecu i mlade vrlo realan, i sa stajališta njihova iskustva fizički i digitalni svijet često se preklapaju.

Djeca, odrastajući u današnjemu svijetu brzih promjena, postaju digitalni građani u trenutku kad se počnu koristiti digitalnom tehnologijom (internet, mobilni uređaji, e-pošta...). Najčešće s ulaskom u digitalni svijet nisu svjesni i ne razmišljaju o važnosti brige o sebi i preuzimanju odgovornosti za svoje postupke, kao ni o potrebi da se prema drugima ponašaju na primjeren način i u skladu s pravilima.

Razvojno razdoblje preadolescencije, digitalni svijet i odgoj digitalnoga građanina. U razdoblju preadolescencije (11./12. – 14. god.), koja je obilježena fizičkim, socijalnim i emocionalnim promjenama, u djece se javlja potreba za istraživanjem, pa digitalni svijet adolescentu dobro dođe kao mjesto na kojemu može propitivati na različite načine izazove odrastanja. Adolescenti, često bez dovoljno kritičnosti, unose u virtualni svijet svoju intimu, svoj identitet, svoju seksualnost, ne razmišljajući pritom kakve mogu biti posljedice njihovih aktivnosti. Doživljaj slobode zamagljuje im potrebu za odgovornošću, kao i dužnosti koje bi kao aktivni sudionici digitalne zajednice – digitalni građani trebali imati.

Što možete učiniti

- **Prenosite na dijete humane vrijednosti i moralna očekivanja od sebe i drugih.** Jedna je od najvažnijih roditeljskih zadaća pokazivanje i prenošenje vrijednosti koje bi dijete trebalo usvojiti i u skladu se s njima ponašati i u fizičkome i u digitalnome svijetu. Ono što djetetu u digitalnomesvijetu može otežati snalaženje jest činjenica da su njegove aktivnosti često odvojene od mogućih posljedica jer komunikacija nije izravna – licem u lice i može biti anonimna. Zato roditelji trebaju biti u stanju vrijednosti i moralna očekivanja prenijeti u virtualni svijet i pomoći svomu djetetu da razumije moguće posljedice svojih aktivnosti.
- **Budite mudri.** Razgovarajte s djetetom o slobodi koju mu pruža virtualni svijet i o tome na koji se način i s kojom svrhom on tom slobodom koristi. Pokažite razumijevanje za njegovu potrebu istraživanja, komuniciranja i stvaranja, kao i za potrebu za većom samostalnošću i privatnošću. No istodobno istražujte zajedno s njim koliko zna o mjerama sigurnosti, zaštiti privatnosti i odgovornome odnosu prema sebi i drugima.
- **Razvijajte odgovornost i povjerenje.** Odgovornost se povećava s uzrastom djeteta, a roditelji povjerenjem nagrađuju dijete kad tu odgovornost opravda. Objasnite djetetu da njegova odgovornost leži u utjecaju koji može imati na sve one s kojima na bilo koji način komunicira te da je važno kako će tu moć iskoristiti.
- **Potičite pozitivno uključivanje u digitalni svijet.** Zajedno s djetetom istražite i pregledajte sadržaje koji su za njega edukativni i korisni. Podijelite s njim zanimljivosti na koje naiđete. Potaknite ga da se i ono kreativno izražava mrežnim alatima koji su vam dostupni.

Obiteljske aktivnosti

Uprilicite raspravu s djetetom (tvrdnje iz udžbenika za učenike).